

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Naprejek«, Krško.
Ček rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 5 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 7 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)

Oglasi: prostor 1×87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5 D.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., šte. 44.

Četrtkova številka »Naprejek«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasi Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 48 Din, — mesečno 4 Din.

Avstrijske volitve, pa našim buržujem nekaj.

V predzadnji številki smo poročali o volilnih izidih v Avstriji. Že iz tistih števil je razvidno, da sme bratska socialna demokracija s ponosom pisati o sebi: V teh časih, ko je reakcija na višku in proletarsko gibanje vedno bolj na tleh, smo dokazali, da je s stvarnim delom brez kompromisov tudi delavstvu mogoče napredovati in zmagovati!

V vsej Avstriji se je število socialističnih glasov pomnožilo za celega četrta milijona, na samem Dunaju za 150.000! S tem so zdaleko presežene trenutne izgube, ki jih je stranka utrpela v kritičnem l. 1920., ko so se zopet povrnili buržoaziji v naročje taki elementi, ki so po prevratu kot nezavedni ali koristolovski prešli med marksiste. Dunaj se ne da več iztrgati iz socialističnih rok, pa tudi povsod drugod v republikli so socialistične vrste napredovale. Najlepše je to, da prihaja podeželski proletarijat do spoznanja, zlasti na Gornjem in Nižjem Avstrijskem. So kraji, kjer so imeli klerikalci doslej glavno besedo nad kmetiskim ljudstvom, pa so pri teh volitvah popolnoma propali.

Tako gre razvoj naprej in se ne da zadrževati niti z bogokletnimi agitacijami s prižnic — takega bogokletstva, kakor so ga avstrijski klerikalci pri teh volitvah počeli, menda še nikjer ni bilo. Tudi batinaški teror po duhovnikih nahujskane bedne in bedaste mase razvoja ne zadrži, čeprav ga je hotel ovirati: samo na Nižjem Avstrijskem so klerikalci socialistom onemogočili 160 shodov, čeprav so se stranke med seboj zavezale, da druga druge ne bo motila! Kako je bilo šele drugod!

Pa bo rekel kdo, da so klerikalci tudi napredovali. Da, pa kako! Treba pomisliti, da so dobili ogromno število svojih glasov v krajih, kjer je ljudstvo najbolj zaostalo, najbolj analfabetško, pod vplivom molek in spovednice; v krajih, kjer ni industrije, ki je prvi pogoj za nadaljni duševni razvoj, na vzhodnem Štajerskem, v črni Tirolski, v Vorarlbergu, na Salzburškem. Potem glasujejo v Avstriji tudi ženske, ki so, žal, skoro povsod še vedno bolj nazadnjaške nego moški. Toda klerikalci vseeno niso narasli iz novih glasov, temveč le na račun svojih zaveznikov velenemcev in kmetijcev. Tukaj številke: V dosedanjih koaliciji so razpolagali velenemci in kmetijci z 28 mandati: sedaj jih imajo samo še — 14, med temi sta dva kmetijca, a sta bila izvoljena na Koroškem na skupni meščanski listi s klerikalci, torej brez lastne zasluge. Drugod so kmetijci povsod propadli. Lačen volk, ki se je z lačnim volkom družil je bil po lačnem volku pohrstan. — Klerikalci so narasli tudi na račun vseh drugih stranic, ki so jih volitve pomedle: židovski nacionalci, Czerninovi demokrati, češkoslovaški narodnjaki, Slovenci. Škoda glasov, ki so jih koroški Slovenci po nepotrebnem izgubili v prid klerikalizma in drugega meščanstva, katero jim krade zadnje pravice. Vse drugače bi bilo, če bi jih dali socialistom, ki so edini v Avstriji dokazali, da skrbijo za narodnje manjšine. Dokaz že to, da vzdržujejo burškim Hrvatom v hrvaščini pisan list, da imajo na svoji listi tudi burškega Hrvata in dva dunajska Čeha, ne glede na vse druge dokaze. Slovenski živelj na Koroškem se v svoji konservativnosti in z letanjem za klerikalijo ter drugimi meščanskimi ideali uničuje sam! To je treba enkrat za vselej povedati!

Strašen obračun so doživeli komunisti. Nimaio nikjer nobenega zastopnika. Samo spomin bo ostal avstrijskemu delavstvu, da so bili moskovski plačanci tisti, ki so buržujem s svojim prokletim obrekovalnim delom proti socializmu dajali največ snovi za agitacijo. Naj v miru počivajo — avstrijski delavci niso tako neumni več, kakor je še mnogo naših!

Socializem je zmagal, ker je napredoval, meščani so pa nazadovali. Še enkrat tako povečanje njegovih vrst kakor pri teh volitvah in buržuji v Avstriji so — bili. Stranka pojde sedaj na vso moč prosvetljevati kmetске mase, kjer je še edino v manjšini, in klerikalizem bo odigral. Da so pa socialisti res napredovali in meščani nazadovali, kažejo na-

slednje številke: število državnozbornih mandatov je po novem redu padlo od 183 na 165; prej so imeli meščani 114 poslancev, socialisti 69, v procentih: meščani 62,3%, socialisti 37,7%; sedaj imajo meščani 97 mandatov, socialisti 68, v procentih: meščani 58,8%, socialisti 41,2%. Meščani so padli za 35%! Dočim so socialisti napram prejšnjemu stanju radi znižanja števila vseh mandatov izgubili samo 1 mandat, so buržuji izgubili kar 17 mandatov. Po starem razmerju bi morali socialisti imeti sedaj 62 mandatov, meščani pa 103. Pa tudi napram klerikalcem so socialisti pridobili. Klerikalci so prej imeli 85 mandatov, sedaj imajo 82, torej za tri manj, dočim socialisti samo za enega!

To so številke. Kadar te govore, morajo lažnjivci molčati. Naši lažnjivci, zlasti oni okrog 'Slovenca' in 'Jutranjih novosti', ki ne pozabijo nikoli na venco, kadar gre za Seipla in nikoli na golido gnoja, kadar gre za socialiste, pa morajo tudi molčati. Številke dokazujejo, da je avstrijsko ljudstvo vedno manj vneto za krščansko-meščanske harlekinade in vedno bolj vneto za stvarno delo socializma. O tem bi se lažnjivci že lahko prepričali tudi iz takih dejstev, kakor je n. pr. to, da je po socialistih popolnoma brez vsake državne ali katerekoli meščanske pomoči upravljani Dunaj najboljšje urejeno mesto na svetu in da je najprej med vsemi drugimi ozdravelo, čeprav tako težkih gospodarskih, socialnih in kulturnih udarcev po vojni menda prav nobeno drugo mesto ni doživelo. Seipel drugače razume to delo avstrijskih sodrugov, zato se je n. pr. pred volitvami šopiril, da je dunajsko zdravje posledica njegovih sanacijskih medicin. Pa je prav kmalu opustil to bahanje, ker so mu pokazali samo nekaj bolnih klerikalnih občin, pa ga vprašali, zakaj tu njegove medicine ne vplivajo. Seiplova „pomoč“ Dunaju obstaja samo v tem, da mu iztiska davke, ne da mu pa nič za to. Pika. In to vidi ljudstvo vedno bolj jasno.

Pa ljudstvo, ki ni prodalo svoje pameti samostanom in prižnicam, vidi še nekaj, kar naši lažnjivci previdno zatajujejo. To so uspehi toliko proslavljane klerikalne „sanacije“. Banke rastejo kakor gobbe. Čemu ne, saj jim nudi oficialna finančna politika take profite, da se mora pošten človek zgrabit za glavo. Oficialna korupcija je taka, da ji je menda samo še jugoslovanska podobna. En primer: Pred kratkim je Seiplov minister Kienböck prepustil znamenemu miliarderju Castiglioniu brez vsake odškodnine za 200 milijard državnih delnic — iz porodičarskih in strankarskih ozirov. Duhovniki in samostani se redijo edino na državne stroške. Avstrija danes ni samostojna država, ker jo je Seipel v Ženevi za zelo smrdljiv kredit prodal antanti. Ta kredit je porabil za sanacijo — bank in za stabiliziranje krone po vzgledu slavnega Plavšiča. Pa krona je danes vseeno za kakih 200 krat manj vredna nego v tistem času, ko so socialisti zapustili vlado! Tega kredita bo kmalu konec, kaj potem? Avstrijo čaka polom — če bodo socialisti dopustili, da jo požrešna črna mafija uniči. Ko so bili socialisti na vladi so spravili državni deficit od 49% na 24% vseh izdatkov. To je bilo l. 1920. Eno leto meščanskega gospodarjenja je zadostovalo, da je skočil deficit spet na 58%! Letos šele se je Seiplu „posrečilo“ [na kakšen način, glej zgoraj!] deficit znižati na 29%, torej še tja ni prišel navzlic neprimerno boljšim razmeram, kjer so bili socialisti že 1920. leta! V teh številkah smrdi vsa brezglavost buržujskih sanacij. Pa dalje: Seipel je vrgel 50.000 državnih nameščencev na cesto, Seipel hoče odpraviti varstvo najemnikov in zvišati najemnine za — 15.000 krat! Seipel hoče uničiti starostno in invalidno podpiranje. Seiplovci hočejo napraviti iz republikanske vojske instrument za svoja moralistična poželjenja, njih kulturno delo se omejuje na zapiranje šol, tako da mora sedeti v drugih šolah po 100 in več otrok v enem razredu namesto popov, meče učitelje na cesto — razumljivo, saj je sam pop. Seipel zapira bolnišnice, invalidnice in gledališča.

Vse nasprotno delo se vrši tam, kjer so občine v socialističnih rokah in se lahko ubranijo banditstvu „sanacijskih“, Don Kišotov. V Gradcu, v Linzu, v sto drugih večjih in manjših mestih, posebno na Dunaju. Pa socialisti so se namenili, da bodo stopali raznim krščanskim in judovskim šarlatanom in

požeruhom prav grdo na kurja očesa in hvala bogu, imajo navzlic dozdevni manjšini v parlamentu tako moč, da bodo to tudi izvršili. Ni čuda, da zavijajo zato pobožni debeluharji v Avstriji in njihovi podkupljenci po svetu nad socializmom oči. Saj res: Seipel namreč podkupuje v inostranstvu tisk, da ga proslavlja. Z državnim denarjem, kakor smo o tem že zadnjič nekaj poročali. Za nas je važno vprašanje, koliko dobiva iz teh umazanih tintenkuljskih fondov kak 'Slovenec' ali kake 'Jutranje novosti' in drugi žurnali, da ga tako proslavljajo proti vsej morali in resničnim dejstvom! Njih kšeft je, da lažejo in za svoje laži kaj inkasirajo — mi jim take kšefte privoščimo. Samo našim bralcem smo hoteli povedati, kako brezprimerno podli so meščani tu ali tam in kako si znajo tu in tam skupaj za svoje podlosti pomagati. Ali bi ne bil že čas, da tudi proletarijat proti tej internacionalni fronti meščanske podlosti postavi svojo enotno, internacionalno organizacijsko fronto poštenja in resnice? Ker resnica mora zmagati preko vseh podlosti in laži. Ljudstvo mora dobiti bistrejše oči. Sicer gre — toda prepočasi. Tako bi moralo iti, kakor gre v Avstriji, kjer prepuščajo socialisti kšefte meščanom, zase pa so obdržali poštenje, strogo organizacijo, brezpogojno disciplino in nekompromisarstvo: ne vežejo se ne z vragom ne s hudičem, ne v parlamentu ne v občini. V Avstriji šteje socialistična politična organizacija 600.000 članov. Vsak trinajsti Avstrijec je nje član in vrši do nje svoje dolžnosti. V Avstriji so pri vsem tem tako strogi, da izbrisejo vsakega člana, ki bi, recimo, mesečno ne plačeval prispevka. Berite 'Arbeiter Zeitung' in se vprašajte: Kaj pa pri nas? E, mnogo jih je, zelo mnogo, ki mislijo teden za tednom, da bodo tudi obnovili svoje članstvo oziroma vstopili v vrste razredno zavednih borcev, pa odlašajo in odlašajo, kakor da bi morali res biti zadnji. Če hočete volilnih uspehov kakor v Avstriji, posnemajte avstrijske socialiste tudi pri delu in požrtvovalnosti!

Politična borba.

Politika moralnih kvalltet. Potem ko sta bila gospoda Štefanovič in Podbevšek, bivša „proletarca“, vržena iz radikalne stranke, kjer sta hotela biti na račun drugih komandantov posebna komandanta, se je vrgla ta stranka, kakor je videti, s silo na razširjanje svoje organizacije po Slovenskem, zlasti v Ljubljani. Pa se ji najbrže ne bo posrečilo, vsaj med ljudskimi množicami ne, ker so metode radikalne moči vseeno nekoliko premočne za moralno čustvovanje našega ljudstva. Saj ni to ljudstvo bogve kako zavedno, pa vendar take zadeve še utegne umeti in — obsoditi, kakor je zadeva s klerikalnim poslancem Gezo Šiftarjem iz Prekmurja. Tega poslanca so radikalna z denarjem in drugimi užitki hoteli izvabiti k temu, da bi vstopil v njihovo stranko. Pogajanja menda še niso bila končana, ko je 'Radikalni vestnik', priloga 'Jutranjih novosti', že objavil Šiftarjevo izjavo njegovim volilcem, da je vstopil v radikalno stranko in naj jo še oni potegnejo za njim. Afera je postala cela senzacija in prav tako so jo komentirali. Stranka, katera si kupuje z denarjem svoje pristaše in jih pri tem še direktno navaja na prelom zvestobe do programa tistih mas, ki so jih spravile v višino, nak, taka reč presega že vse dobre vonjave! Še senzacionalnejša pa je postala afera, ko je priobčil 'Slovenec' popravek poslanca Šiftarja, da so se radikalci z njim res pogajali, da pa ostane zvest klerikalci in da je njegov podpis v 'Radikalnem glasniku' ponarejen. No, radikalci trdijo, da tista s ponarejenim podpisom ni resnična, o čemer se lahko vsakdo iz originala prepriča, pa vseeno: reč ne smrdi zato nič manj. Tudi če smrdi radikalna politika, ki si glasom 'Jutranjih novosti' zbira pristaše samo po 'moralni kvallteti', tudi če ta politika smrdi, ne smrdi zato nič manj kakor katerakoli druga meščanske sorte. Za meščansko politiko se Šiftarjeva afera prav spodobi — daje nam nov dokaz, da ni nihče drugi nego buržoazija poklican voditi kako državo in reševati kako ljudstvo iz demoralizacije in bede! Ali je res ta poklicana? 'Jutranje novosti' ne bleknejo nad to podkupovalno umazanostjo no-

bene več, samo to so še povedale, da ne nosi njih stranka odgovornosti zanjo, temveč kvečjemu tistih par njenih pristašev, ki so Siftarja podkupovali. Lepa stranka to, ki priznava odgovornost svojih članov, pa ni še nič naredila, da bi te člane, ki jo mažejo, postavila na cesto! Še bolj je radikalija zasmrdela. Kaj pa, če bi Siftar res pokazal klerikalcem fige? Prepričani smo, da „Jutranje novosti“ v tem slučaju ne bi raziskovale vprašanja odgovornosti. Prav pobahale bi se s tem „uspehom“ svojega programa. Sicer prav na koncu povedano; Siftar se nam v tej aferi ne zdi tako čist, za kakršnega bi morda rad veljal. Zakaj pa ni takoj prvo uro povedal, da ga radikalci kupujejo? To smrdi. Da je pa resnično pripraven za zvestega klerikalca, temu je že to porok, da je g. Geza Siftar prekmurški — protestant, luteran. Torej klerikalci, kadar gre za nalovitev backastih mas, pozabijo tudi na svojo edino zveličavno katoliško vero. Tudi katolicizem slovenske klerikalije smrdi.

Čudeži. Gospod profesor Fabjančič je od mrtvih vstal in se svojim od veselja znorelim političnim učencem zopet prikazuje v obliki „Delavskih novic“. Gospod Fabjančič se je napotil čudeže delat. Predvsem je treba znova ozdraviti tisto nesrečno šepavost, ki se je pred državnoborskimi volitvami imenovala „Socialistična stranka delovnega ljudstva“ — pa tudi „Enotna fronta“ in „Konsolidacija delavskega razreda“ — po volitvah pa se sploh nič ni imenovala ali pa s krivim imenom. Šele v zadnjem času so jo začeli razni strici (Korun, Uratnik, Koren, Doberšek...) spet na glas imenovati s pravim naslovom. In tako se je oglasil tudi g. Fabjančič. Da bo pa bolj podprt pri izvrševanju svojih apostolskih dejanj, so mu Kocmurjevci podarili svoj čas „Naprejevemu“ upravnistvu ukradene naslove naročnikov, da pojde lahko od enega do drugega beračita za blagohotén sprejem in košček suhega kruha. Če bo kruh le potica, nič ne de. Namreč g. Fabjančiču ne zadostuje za življenje plača, ki jo dobiva kot arhivar ljubljanskega mesta. Premastna je, sama mast pa nič ne zaleže, če ni kosa kruha (ali vsaj potice) in četrt vina zraven. Pa še ena: Kocmurjevci so te naslove doslej uporabljali za svoje beračije, za „Zarjo“. Ker je pa ta morala nagle smrti umreti, ker se Kocmurjevci združijo s Korunovci — tatovi s tatovi: tudi Korunovci so ukradli „Napreju“ naslove za „Rdeči prapor“, tretjo beračijo — ker je torej ta „Zarja“ umrla, so prepustili njeno deščino, „Naprejeve“ naslove, g. Fabjančiču v nadaljnje razpolaganje, češ, naj pa še ta poskusi, če bo žnjimi kaj dosegel. Stvar je taka: gospoda je doslej res z uspehom kradla „Napreju“ naslove naročnikov, naročnikov samih pa ni mogla ukrasti. So preveč trmasti nasproti čudežnim označevanjem starih apostolov. Gospoda ne verjame prav, da bo Fabjančič kaj dosegel, pa ker smo enih misli, kakor včasih pravijo, in je Fabjančič tudi drugače fejt fant: naj poskusi! Tako si pojde g. Fabjančič med „Naprejeve“ naslove brez strahu uspehov in preroške slave iskat. Naravnost ganljivo je gledati, kako se stari prijatelji vedno skup najdejo, kadar jih je „neverna in nevedna proletarska čreda“ spet enkrat pustila na cedilu in jim noče parirati, kakor bi hoteli. In kako se vedno znova družijo, da bi že enkrat spravili tisto težko kupčijo „Enotne fronte v Sloveniji“ pod streho in v blagajno. Morda se jim je že stokrat ponesrečilo, pa ker so si gotovi medsebojne pomoči, ne omagajo. Kaj je že bilo samih listov, da bi med maso zanesli edino zveličavni nauk socializma brez organizacij, socializma črede in pastirjev! Človeku se kar blešči pred očmi: „Ujedinjenje“, „Rdeči prapor“, „Delavske novice“, „Enakost“, potem se je „Volksštima“ pridružila prijateljem, „Zarja“, nato spet „Rdeči prapor“, „Glas svobode“, „Enakost-Rdeči prapor“, nato spet „Zarja“, „Socialist“, potem spet „Delavske novice“, zdaj pride „Zarja-Socialist“, ja, „Proletarske mladine“ ne pozabiti, „Strokovne borbe“ in pa „Delavca“! Šestnajst imen, šestnajst poskusov in vedno isti prijatelji pri teh poskuhih. Hudiča, končno bo morala čreda le spregledati, da ne gre tako dalje, da ne gre tako omalovaževati preroške nauke, trude, kšefte in ambicije! Drugače ni več pravice na svetu in tudi čudeži nič ne veljajo. Mi menimo, da je pravica vendarle še živa in tudi čudeži niso kar tako. Če drugi ne bodo tako hitro, pa bo g. Fabjančič to prav kmalu spoznal. Prvič je delavstvu njegova slavna preteklost še vedno v svežem spominu, drugič pa je Fabjančič med vsemi najbolj očitno pobožen. On ne moli samo k črnemu bogu v ljubljanskem občinskem svetu, temveč zna ob priliki celo pred kakim beogradskim meščanskim ministrom pasti na kolena!! In to je skrajna pobožnost, najskrajnejša, ki jo je kdaj kdo pokazal med onimi, kateri se okrog „Enotne fronte“ poté in trudijo. Proletariat, uvažuj to pobožnost!

Znanim nagradarjem od bolniške blagajne pri „Zarji“ so se začeli majati stolčki, zato, ker se bije med kapitalističnimi hlapci hud boj za provizije, med bankami pa še hušji boj za milijone, ki jih ima OUZD nabrane iz delavskih žuljev. Ker je danes ta, jutri zopet druga bančna skupina na vladi, zato nagradarji zdaj ne vedo, „kam bi se naslonili“, zato se naslanjajo kar na vse strani. Zdaj so se spomnili zopet na delavce in jim pripovedujejo, da je bolniško zavarovanje v nevarnosti, in pri tem se zaletavajo v nas, češ, da se ne brigamo dovolj za to zavarovanje. Ej — za to se brigamo več, nego je ljubo nagradarjem, to vedo naši čitatelji prav dobro. Jasno je, da ne bomo branili ljudi, ki so bili

socialisti, dokler je bila bolniška blagajna v rokah delavcev, ki so pa postali hlapci klerikalcev in šli skupaj z njimi v ljubljansko vlado, ko so videli, da zmagujejo klerikalci, in ki so zopet mešetarili z demokrati in nazadnje pri radikalcih iskali zaslombe, za rezervno pa izdajali „Zarjo“, da bi mogli pri delavski zmagi reči, da so bili vedno za delavce. Za brambo takih kameleonov naš list ni na razpolago.

Tudi za brambo Uratnikovih interesov ni naš list. Tudi ta gospod misli, da je imelo delavstvo dovolj vpliva na boln. blagajno, dokler je bil Kocmur tam neomejen vladar in smatra za zadosten vpliv še zdaj, če vpliva delavstvo na blagajno s tem, da je njegov vodja obenem generalni ravnatelj boln. blagajne v vsej državi [minister na razpoloženju Bukšeg]. Po naše pomaga delavstvu ta ravnatelj prav toliko, kakor blagoslovljena voda, še manj, ker voda vsaj ne škoduje... Delavstvo ni več slepo in ko gleda svojega nekdanjega voditelja in zdaj tudi ministra na razpoloženju A. Kristana, kako se prijateljsko vozi s kraljem v avtomobilu, prav nič ne misli, da bo to prijateljstvo delavstvu kaj pomagalo!

Popolnoma drugače se mi zanimamo za socialno zavarovanje, in če bi bilo šlo po naše, bi podjetniki za to zavarovanje prav nič ne plačevali, zato bi pa tudi nikdar ne dobili nobenega vpliva na delavske bolniške blagajne. To je bilo že od nekdanje naše stališče in tudi povedali smo ga dovolj jasno [n. pr. „Ljudski glas“ 19. okt. 1921]. Vi pa tega niste hoteli. Deloma, ker ste bili leni hoditi med delavce in jim razlagati, da je boljše, če plačujejo vse prispevke sami, ker to, kar plača zanje podjetnik, plača itak na račun mezd, potem jim pa še tisto vzame, kar so sami plačali. Deloma pa ste se tega celo bali, ker je zavednim delavstvom zelo težko delati politiko vaše sorte. Delavstvo, ki bi samo plačevalo vse prispevke, bi tudi gledalo, kam gre denar, ne pa da bi, kakor danes, sploh ne vedelo, katere banke in na kakšne obresti imajo njegove milijone zato, ker so raznim „socialističnim“ upravnim svetnikom dovolile kredit za njih delniške družbe. Zato niste hoteli odpreti delavstvu oči. Res je pa, da bi 100 let trava ne rasla tam, kamor bi prišli „Naprejevci“ s svojim operacijskim nožem. Samo to ste pozabili povedati, da se ta trava, ki v vašem idealnem socializmu res zelo bujno raste, imenuje med delavstvom s pravim imenom — nagrade. In zato, da ta trava še bolj bujno raste, zato ste svoj socializem ogradili s plankami tajnosti. Pa te planke so že precej preluknjane, preveč imate med seboj ljudi, ki so premalo dobili. Delavstvo izve vsak dan kaj novega in vsak dan bolj odločno zahteva javnosti: na dan z računmi!

G. Uratnik je napisal v 11. št. „Socialista“, da je za „Naše zapiske“ žrtvoval daleč nad svoje razmere in da so nam znane tudi številke, vendar da obrekujemo, da je on ubil to revijo. Ne samo on, pomagali so mu tudi drugi, ki imajo denar za „Udarnike“, ne pa za „N. Zapiske“, za „Kres“ in kulturo sploh. Uratnik ni dal za „N. Z.“ nič, da bi bilo nam znano, pač pa je dala „Nakupovalna zadruga“ in sicer samo pol toliko, kakor je njen predsednik Uratnik dovolil nagrade zelo dobro plačanemu ravnatelju. Take nagrade so po naše nemoralne sploh, pri „Nakupovalni“ pa še posebej, ker je veljala za socialistično. Uratnik je pa v „N. Z.“ tudi pisal tako, da jih je ubil. N. pr. je trdil, da je demagogija potrebna in koristna. Take članke naj predklada klerikalcem, ne socialistom!

Borba proti korupciji. Pobožni „Slovenec“ piše: „Borbo proti korupciji si „Slov. Narod“ predstavlja takole: Zabavljajmo čez korupcijo, zamolčimo pa, kje in kdo jo vrši. Tako bo jutri odpravljena.“ Zelo dobro je povedal klerikalni list. Mi samo dostavljamo, da „Slovenec“ sam natanko tako dela in misli. — Tudi med nami smo imeli do pred kratkim še ljudi, ki so rekli, da se da korupcija ubiti brez javnosti. Ko jih je načelo javnosti iz naše stranke izrinilo, so si ustanovili svojo in klerikalno časopisje je ta čin iskreno pozdravilo. Najbrž zato, ker klerikalci vedo, da se jim korumpiranih ljudi ni treba bati.

Ko smo že pri korupciji, se nam zdi primerno opomniti, da govore Korunovi listi iz Ljudske tiskarne o naših računih, kakor da bi bili ponarejeni. Zelo čudno je to, da našim javnim računom, ki si jih vsak lahko ogleda, očitajo ponaredbo tisti, ki svoje račune skrivajo! In potem, ko so jih dobro skrili, pravijo, da jim nese n. pr. advokatska pisarna samo 1.000 Din na mesec. Železničarji pri takem zaslužku ne morejo izhajati, advokat pa ne le izhaja, ampak tudi še proletariat podpira iz tega. Proletariat tvorijo pri njem seveda samo Udarniki.

JESENIŠKO PODNEBJE. Z mikroskopom smo zadnje čase ugotovili v našem podnebnju zanimive stvari, v jeseniškem ozračju so se pojavili neke vrste bacili, ki izvirajo iz poletnega prehlajenja ljudske nevednosti. Imajo to lastnost, da po eni strani v ogromni meri koristijo dobičku podjetja, po drugi strani pa učinkujejo kakor opij, da uspravajo v sladko brezbriznost celó najbolj brihtne stanice. V sicer komaj vidni količini so se pojavili ti bacili v glavnem v organizmu okrog Delavskega doma na Savi. O teh bacilih pripovedujejo ljudje sedaj različne pravljice in tako je razlagal eden opazovalcev, da jih je opaziti tudi s prostim očesom. Oni večer ob luninem svitu da je prav natančno opazil takega bacila s prostim očesom, ko je sedel na dimniku Delavskega doma, z enim svojih udov je držal BORBO in vedel se je, kakor da bi znanstveno proučeval

baš oni članek z Jesenic. Nato je spustil BORBO, pa, smola, padla je ravno pred neko mimoidočo, resnice najbolj boječo se klepetuljo z Jesenic, ki je, prestrašena nad to nesrečo, ki bi bila kmalu Delavski dom podrta, pobrala BORBO s člankom z Jesenic in ga tudi čitala. Pa glej, prečita, pa pravi: No jaz se tudi lažem nevednim ljudem, ampak to, kar tu čitam, ni več laž, ampak laž — laž — laž — laž — laž — laž — laž — laž — laž... In to je šlo tako dolgo, da je prestrašeni bacil na dimniku začel z glasom, lajanju podobnim, klicati na luno in se je pomiril šele tedaj, ko je zginila klepetulja in ko si je sam prižgal ob eni izmed zvezd na nebu cigareto in zakadil na dimniku, da bi bili kmalu ognjegasci pridrveli, če bi jih opazovalec ne bil rešil te blamaže. Dalje prih.

Avtonomija.

Krivoverski nauk je, če kdo uči, da cesarji in kralji nimajo svoje oblasti iz božjih rok, ampak da je vsa oblast iz ljudstva. Greh je, če kdo verjame, da ljudstvo cesarjem oblast lahko vzame; pogubljen bo, kdor tako misli!

Tako uči katoliška cerkev, tista, v kateri vladajo papeži, škofi in drugi škrlatniki, ki se izdajajo za naslednike križanega poštenjaka Jezusa, ki je hodil bos in ni imel kam položiti svoje glavo. In vse tiste lepe hiše, ki jih je ljudstvo sezidalo, da se v njih zbira in išče resnice, so vzeli ti škrlatniki v svojo oblast in zdaj ne dovolijo, da bi se v njih govorila resnica, ampak samo tisto, s čimer hočejo škrlatniki preslepiti ljudstvo. Te hiše imenujejo cerkve, zato, da bi ljudstvo pozabilo, da jih je samo sezidalo, in da bi v strahu poslušalo, kadar hlapci teh škrlatnikov zaradi posvetnega dobička preklinjajo Boga in hvalijo razne Fr. Jožefe in hujskajo na krvavo klanje — vse v imenu križanega poštenjaka Jezusa, ki je učil — mir.

Toda ljudstvo je zadnja leta preveč trpelo, da bi se še dalo tako neumno slepiti. Pregnal je mnogo cesarjev in oblastnikov in zdaj zahteva svojih pravic povsod; samo se hoče upravljati. Klerikalni lažnjivci so razumeli takoj, koliko je ura, zato so začeli tudi sami zahtevati isto, češ, ljudstvo bo zopet izročilo oblast v naše roke in ostalo bo lahko vse pri starem. Tako je nastalo klerikalno geslo avtonomija.

Pa tudi med klerikalnimi backi so se našli razumni ljudje, ki so hoteli dejanja ne besede. Dvignila se je opozicija in zahtevala, naj se začne resnična vlada ljudstva vsaj doma, če ni mogoče v državi. Toda božji blagoslov in nova povodenj avtonomnih besed sta udušila vso opozicijo — kako bi tudi ne, če je pa dr. Brejca izjavil v svojem govoru: „Mi smo bili, smo in ostanemo prepričani avtonomisti. To je naš politični konfiteor in amen!“

Torej vidite, da izpremene klerikalci še svojo edino zveličavno vero, če gre za politični profit. Primerjajte, kako se strinja ta konfiteor in amen dr. Brejca s tem, kar smo iz katoliškega nauka napisali v začetku!

Vi, ki ste preklinjali narodno osvobojenje, ker ste bili latinski in nemški hlapci Rima in Dunaja, se imenujete danes slovenske; vi, ki ste preklinjali svobodo ljudstva in lagali, da imajo cesarji oblast od Boga, ki ste govorili, da je demokracija [ljudska vlada] greh in krivoverstvo, se imenujete danes ljudske; vi, ki vas vodi duhovnik Korošec po navodilih iz Rima, ki razen njega in advokata Brejca na vašem „kongresu“, ni imel besede nihče, vi, ki ste čreda zapeljanih ovac s pastirjem, se imenujete stranka in govorite o svoji organizaciji! „Slovenska ljudska stranka [SLS] ni prav nič drugega ko velika laž, pravzaprav tri velike laži, ker so tri besede v njenem imenu, pa vse tri enako zlagane.

Prav čudimo se, da nismo čitali, da bi bil vaš kongres pozdravil Tone Kristan, Kocmur, Golouh, Uratnik in drugi taki tiči, ki znajo na enak način z lepimi besedami pridobivati oblast nad zaslepljenim ljudstvom in ga odvracati od dela, ki je edini izveščar. Lastno delo bo rešilo proletariat, lastna uprava v lastnih organizacijah bo prinesla ljudstvu resnično demokracijo, avtonomijo in republiko. Ko bo ljudstvo to samoupravo tudi res samo upravljalo, bo imelo blagostanje in nebesa.

Razno.

Čitatelji naj nam oprostite, da se je ta številka za 2 dni zakasnila.

Pobalinski čia pekovskega mojstra Korena. Poštni čekovni zavod nam je 3. t. m. sporočil, da ne moremo razpolagati z denarjem, vloženim na račun št. 11.959 in sicer na podlagi dopisa g. Fr. Korena, ki se glasi:

Prepis. P. n. Poštni čekovni zavod v Ljubljani. Podpisani sem dne 18. avgusta 1923. v Celju podpisal dopis Poštnemu čekovnemu zavodu, da kot bivši predsednik Socialistične stranke Jugoslavije, Pokrajinske organizacije za Slovenijo potrjujem, da je bil na seji Pokrajinskega odbora SSJ dne 24. junija 1923. izvoljen namesto mene za novega predsednika te organizacije gospod Vinko Möderndorfer, učitelj v Mežici. To izjavo sem podpisal, hoteč z njo posvedočiti, da je gospod Möderndorfer res prišel na moje mesto v dotakratni pokrajinski odbor SSJ, nisem pa hotel z njo posvedočiti, da je odbor, ki mu pripada gospod Möderndorfer, Pokrajinski odbor SSJ. Tega nisem mogel že zaradi tega ne osvedočiti, ker se je vršil, kakor je razvidno iz priloženih

časopisov, dne 12. avgusta 1923. Pokrajinski kongres SSJ v Celju, ki je izvolil v pokrajinski odbor SSJ, kakor je razvidno iz „Socialista“, glasila socialistične stranke Jugoslavije št. 1 od 16. avgusta 1923. sledeče gospode: Petejan Josip, Koren Franjo, Felician Karol, Straus Ivan, (člani načelstva), v kontrolo: Dr. Milan Korun, Melhior Čobal, Franc Rozman, v širši odbor: Vrbančič Martin, Uratnik Filip, Doberšek Karol, in za namestnike: Josip Tomc, Lojze Čeh in Franc Padar. Razvidno je torej iz navedenih dejstev, da gospod Möderndorfer ni legitimiran za podpisovanje v imenu pokrajinske organizacije SSJ za Slovenijo, in zato prosim, da se moja izjava vzame na znanje ter čekovni račun št. 11.959 [Pokrajinsko tajništvo SSJ Ljubljana] zapre, dokler glavni odbor Socialistične stranke Jugoslavije, ki je v Beogradu, ne poda izjave glede lastništva tega čekovnega računa. Ljubljana, dne 2. XI. 1923. Franjo Koren, m. p.

Torej Koren hoče imeti tudi tisti denar, o katerem vsa javnost ve, ne le, da ni njegov, ampak tudi, da je zbran proti njemu in njegovim tovarišem iz upravnega sveta Ljudske tiskarne, ki hočejo imeti patent na socializem, da bodo delali večje dobičke. Kako so si pridobili Ljudsko tiskarno, ki je bila prej proletarijatovala, je znano, popisali smo to in imenovali ta čin za zakonito tatvino. Toda ni nam bilo žal, ker smo vedeli, da je bila tiskarna kupljena svojega časa iz koruptnih črnih fondov, zbranih pod Prepeluhovim poverjeništvom z izvoznikarskimi dobički, vedeli smo, da tako pridobljeno imetje ne more prinesiti proletariatu sreče. Toda teh javno obračunanih pošteni denarjev za tiskovni sklad, za naročnino, strankinih prispevkov, sploh delavskega denarja, ki se ga ne drži nobena goljufija, teh si ne boste prilastili nikdar. Kajti, če vam bo dalo prav sodišče, kakor vam je dal čekovni zavod, potem bomo povedali vsemu svetu, da v Jugoslaviji ni mogoča samo zakonita tatvina, ampak tudi ropanje o belem dnevu, tako kakor so ga vršili vitezi v srednjem veku, ker so bili roparji in sodniki obenem.

Pa vi veste, da je to nemogoče, zato tega ne imenujemo rop, ampak pobalinstvo. Računate namreč na to, da se bo stvar zavlekla, tačas pa mi ne bomo imeli denarja, da bomo zmrznili in potem bo ostala pravica na socializem samo še upravnim svetnikom Ljudske tiskarne, ki bo lahko izplačala visoke dividende. Pa ne bo tako! To vaše pobalinstvo bo le še bolj utrdilo proletarijat v njegovem čistem, nekompromisnem, poštemem, toda neizprosne boju. Komaj smo razposlali „Vorwärts“ s poročilom o vaših nakanah, že se je oglašil prvi sodrug s prvimi 100 Din „proti roparskim vitezom“. Zdaj mislimo, da bo konec zaslepljenosti, da bo že prav vsakega delavca sram dotikati se vas in vašega lažisocializma.

Naročniki! Pošiljajte naročnino za „Naprej“, „Ljudski glas“ in „Vorwärts“ do preklica po poštnih nakaznicah na naslov „Naprej“ v Krškem. Položnice št. 11.959 spravite za poznejši čas!

Proletarci! Vašega denarja se hočejo neki gospodje na nepošten način polastiti. Radi nesramnosti, ki je popisana v notici „Pobalinstvo pek. m. Korena“, ne moremo dobiti denarja, ki ga že imamo na čekovnem zavodu in ki ga kdo še nakaže tja po položnici št. 11.959.

Da bomo pa lahko ljubovali hudobnim nakanam tistih korumpiranih razdiračev proletarskih organizacij in zadostili vsem obveznostim, prosimo vse zaupnike, naročnike in organizacije naj pošiljajo do preklica svoje prispevke samo potom poštnih nakaznic na naslov „Naprej“ Krško.

Doberškovo pismo. Škoda se nam zdi izrabljati papirja radi Doberškove demagogije in diplomacije. Konstatiramo pa, da je bilo na konferenci v Prevaljah sklenjeno, da se mora Korunova separatistična struja držati pravilnika, pripoznati javnost progresivnost in § 6. Glasom dravogradske resolucije imajo vsi člani Korunove skupine pravico priti na naš kongres, če izpolnijo pravočasno pravilnik. Če bo Korunova skupina pravi član SSJ in bo imela na kongresu večino, je tudi nihče ne bo mogel preglasovati. Konstatiramo, da je s. Juh imel najboljšo voljo, a so njegovo težajo po zedinjenju Korunovci nesramno hoteli izrabiti. — **Odbor krajevnih političnih organizacij SSJ in KDZ v Mežici.**

Atentat na jugoslovanskega vojnega atašeja v Sofiji podpolkovnika Ljubo Krstiča. V petek 2. XI. so trije moški napadli Krstiča v njegovem stanovanju. Njegovega služabnika so ranili z bodalom, Krstič pa je iztrgal enemu izmed njih samokres iz roke ter zapodil bajé vse tri v beg. Jugoslovanska vlada je razširila govorico, da je v zvezi z atentatom Todor Aleksandrov, bivši Stamboljskijev podpoveljnik, ki stremi za tem, da zaneti resen spor med beograjsko in sofijsko vlado. Zato je izročila beograjska vlada bolgarski vladi ultimatum, ta je izpolnila zahteve in tako zdaj še ne bo vojne, ki bi jo dobičkarji tako radi imeli.

„Z alkoholom jih je ujel.“ V „Napreju“ št. 158. je 20. jul. izšla notica pod tem naslovom. V notici je bil omenjen posestnikov sin Ivan Pirc iz celjske okolice, ki je svoje stariše za posestvo osleparil itd. Posestvo je drugače že zapustil nekemu najemniku in se ni brigal za svoje stariše, ki so stradali in živeli v obupu, je vendar vložil proti takratnemu odgov. uradniku tožbo. S. Leskošek se pa tožbe ni ustrašil, ampak je nastopil dokaz resnice. Ko se je po pričah izkazalo, da je bila notica resnična, je vložil g. Pirc tožbo proti pričam. Med pričami se nahajata tudi njegov oče in mati, ki sta bila

ogoljufana. Značilno je, da je vsa družina strogo klerikalna, in vendar sin napram starišem ni upošteval 4. božje zapovedi. Še bolj značilno je, da zastopa sina klerikalni advokat in mu sestavlja tožbe. Omeniti še moramo, da se bo obravnava radi razžalitve časti [sinove seveda] poprej vršila kakor pa radi goljufije. Komentarja k temu ni treba. Sicer pa bomo o stvari še spregovorili.

Moskovska eksekutiva je poslala norveški delavski stranki pismo v obliki ultimata, v katerem poziva norveško delavstvo, da mora brezpogojno slediti direktivam iz Moskve in ne sme ničesar važnejšega sklepati, ne da bi o tem prej vprašalo Moskvičane za svet. Načelstvo norveške delavske stranke je sklicalo izredni kongres, na katerem je bila prečitana ta moskovska packarija. Kongres je glasoval s 169 glasovi proti in s 103 glasovi za sprejem ultimata, nakar je večina kongresa nadaljevala brez 103 moskovskih podreptnikov, ki so kongres zapustili.

Vukovarski „Delavski dom“, kateri je bil pred nastopom „Obznanje“ v rokah komunistov, bo 30. decembra t. l. prodala policija na dražbi, denar pojde pa za kanone. Nastop buržoazije je nekulturen in nasprotuje tudi kapitalističnim zakonom, toda vlada je imela povod za „Obznanje“, ker je bilo vse delovanje komunistov tajno. Če je kje razpočila bomba povsod je bila kriva komunistična organizacija in njene institucije. V naših organizacijah je kaj takega nemogoče, ker mi ves pokret javno obravnavamo in nikakor ne kažemo bojevitosti, ki bi bila pripravljena zgrabiti vsak hip za bombe in peklenske stroje. Komunisti pa javnosti in miroljubnosti niso poznali, napaka njihova je bila tudi v tem, da so vse ustanove prepuščali posameznikom v upravljanje, ki jim jih niso samo zapravili, temveč so jim uničili ves politični življenjski svojimi anarhističnim nastopanjem. Ko pa so zavozili delavski pokret v razpadlost, so s polnimi žepi pokazali delavstvu fige in se ustalili kot najvnetejši pripadniki reakcionarnega režima. Vzrok vseh teh lopovščin je bila vedno le nezavednost delavskega razreda, ki je edino dajala posameznim voditeljem možnost inscenirati v masi najzagrizenjši fanatizem, s katerim je masa drvela za nečim lepim v oblake zavitim in pridrela v prepad. Brez organizacij zajde delavstvo vedno v polom in vendar imamo pri nas v Jugoslaviji še ljudi, ki nosijo na jeziku zedinjenje proletariata, v srcu pa kujejo naklepe, kako bi zedinili proletarijat samo pri znašanju prispevkov in zbiranju fondov ter spuščanju kroglic v volilne škrinjice. Beograjski „socialistični režim“ in hlapci tega režima v Sloveniji, ali ne čutite, da se vaša okolica vedno bolj redči in da se gosti oblaki trgajo. Zakaj se po nepotrebnem poganjate v močno stavbo organiziranega delavstva in kvarite papir s takšnimi zaupnimi pismi, kakršen je baš Doberškov, ki smo ga v 177. št. objavili. Ti, delavstvo, pa skrbite samo, da ne bo tvoje pridobitve nikdar prodala na dražbi policija, kakor prodaja sedaj vukovarski „Delavski dom“.

Z amnestiskim ukazom 21. oktobra t. l. se oprostijo in pozabijo vsa kazniva dejanja samovoljne odstranitve, ubežništva [dezertacije] in dogovorjenega ubežništva iz vojske, ki so jih izvršili podoficirji, kaplarji in redovi naše vojske od 8. junija 1922. pa do 21. oktobra 1923. To velja samo za slučaj, če so se dotičniki sami vrnili k svojim komandam, ali če so se sami javili pri vojaški oz. civilni oblasti radi upotitve k komandi, ali pa če bodo to storili najdalje do 21. januarja 1924.

Prevrat na Bavarskem. [Ponoči med 7. in 8. nov.] Vodja Hakenkreuzlerjev je z oboroženo silo odstranil bavarsko vlado, postavil Kahra za diktatorja nad Nemčijo in sestavil novo vlado. Berlinska vlada je proglasila nad vso Nemčijo preki sod. Vsaka zveza med Monakovim in inostranstvom je pretrgana.

Vrednost denarja. 1 dolar 84:50 — 85 Din, 1 lira 3:80 Din, 1 češka krona 2:50 Din, 100 avstr. kron 12:2 para, 100 madž. kron 40 par. V Curihu stane 100 naših dinarjev 6:52 švic. fr.

Nedeljsko delo v pekovski obrti so uvedli nekateri mojstri v Celju in Mariboru. Sodrug Leskošek je kot predstavnik živilske stroke v zadnji seji Del. zbornice vložil tozadevno resolucijo, s katero je zahteval, naj zbornica ukrene primerne korake. Pekovski pomočniki so lansko leto na svojem mednarodnem kongresu sklenili popolno odpravo nočnega in nedeljskega dela. To je vsekakor internacionalni sklep. Pekovski mojstri se pa tega ne drže, niti tisti, kateri pravijo, da so socialisti in da spoštujejo internacionalne resolucije. Čudni internacionalni pojmi so to! Nam to ni več uganka, ker vemo, da je tudi pri socialističnih kapitalistih zasebni interes več, nego so splošne koristi.

Delavstvo je protestiralo. Velik protestni shod proti ukinitvi zakona o zavarovanju delavcev se je vršil 27. oktobra v Litiji. Shod je sprejel resolucijo pokrajinske strokovne komisije, katera protestira proti ukinitvi ministrstva za socialno politiko. V nedeljo dne 28. okt. se je vršil v Celju skupni protestni shod vseh razrednih organizacij.

Stavbinska stroka. V zadnjih številkah našega lista smo že povedali kakšen gnusen boj vodijo stavbni podjetniki potom Zveze industrijcev, odseka gradbene stroke, proti delavstvu za znižanje mezdnih prejemkov in za odpravo zakonitih določil. Te dni se je zanesel ta boj tudi na občinske delavce v Celju. Na plenarni seji dne 29. okt. so gg. demokrati

predlagali obč. svetu sprejem kolektivne pogodbe Zveze industrijcev z dne 30. VIII. 1923, ki bi se naj nanašala tudi na delavce mestnega oskrbnitva. Personalni referent g. prof. Mravljak je povedal, da ima svoje zasluge pri tem mestni oskrbnik Maru, ker je ta opozoril občino, kako bi se plače lahko znižale. Obč. odbornik s. Leskošek je ugovarjal uveljavljenju dotične pogodbe, ker je neveljavna in je dokazoval, da jo je organizacija „Unija stavb. delavcev“ odpovedala. Vse to pa ni nič pomagalo, ker so bili demokrati polnoštevilno zastopani; njim so pridno sekundirali narodni socialisti na čelu g. podž. Žabkar. Za uveljavljenje pogodbe Zveze industrijcev so glasovali gg. demokrati polnoštevilno, narodni socialisti polnoštevilno od dveh navzočih klerikalcev je glasoval eden, g. Fon se je glasovanja vzdrl. Socialisti so glasovali proti predlogu prof. Mravljaka in so postavili predlog, da naj ostanejo plače, kakor so bile dosedaj. O podrobnosti tega dogodka bomo še poročali, za danes povemo le to, da je Zveza industrijcev dobila zaveznike pri narodnih socialistih.

Iz stranke.

OBRAMBA PROTI ROPARSKIM VITEZOM.

Sodrug! Za denar, ki nam ga je Korenovo pobalinstvo začasno zaplenilo, tako, da ga ne moremo uporabiti, zbirajte nujno nadomestila in pošljite tudi te prispevke po nakaznici na naslov: „Naprej“ Krško. Došle prispevke bomo javno potrjevali v izkazu pod gornjim naslovom.

Zbirko za sirote po žrtvah z Zaloške ceste bomo letos zaključili. Vse, ki imajo še kaj poslati, opozarjamo, naj pošljejo najpozneje začetkom decembra; sredi decembra vse razdelimo — pozneje bo moral vsak sam oddati brez našega posredovanja.

Pregled strankinega progresivnega davka za avgust 1923.

(Upošteva se samo člani, ki so plačali prispevek.)

Št. čl.	Ime organizacije	Po dinarjev								skupaj
		2	3	4	5	6	8	10	12	
je plačalo članov:										
1	Mislinje	12								12
2	Brežice	15								15
3	Hrastnik I.	37	4		1			1		43
4	Prevalje-Leše	20								20
5	Videm-Krško	5	1	1	1	2				10
6	Čatež	6								6
7	Velenje	21		2						23
8	Škale	46								46
9	Trbovlje	107	15							122
10	Jesenice	36	7	1	4		1			49
11	Ljubljana	9	2	1	1			2	1	16
12	Škofjavska	10								10
13	Zabukovca	14	6	1						21
14	Sv. Peter p. G.	5								5
15	Črna m. org.	161	3		3	2		1		170
16	Črna ž. org.	62								62
17	Zagorje		2	1						3
18	Štore	8								8
19	Tacen	13					1			14
20	Šoštanj	4								4
21	Mežica	69		1			1	4		75
Skupaj članov		660	40	8	10	4	3	7	2	734
" Din		1300	120	32	50	24	24	70	24	1644

Došli obračuni.

za avgust:
Zadnji izkaz: članov 633 Din 1010:25
3. Hrastnik (prej 42 zdaj še) " 1 " 1:40
15. Črna m. org. („185 „“) " 25 " 35—
21. Mežica " 75 " 133—
Skupaj članov 734 Din 1179:65

Za september:
Zadnji izkaz: članov 561 Din 886:90
pomoča pri seštevanju: pravilno " 889—
3. Črna m. org. (prej 146 zdaj še) članov 25 Din 35—
16. Mežica " 74 " 131:60
17. Hrastnik I. " 40 " 66:50
Skupaj članov 700 Din 1122:10

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 30. X. Din 13.102:30
Franc Kodrič, Maribor " 5—
Drag. Magdič, Maribor " 5—
Martin Pondelak, Videm " 5:50
I. B. Brežice, neizrabljene potnine " 12:20
I. P. Krško, " " 16—
V. M. Mežica " " 50—
Z. B. Krško " " 25—
Jakob Žen, Jesenice " 1—
* Andrej Martinšek, Velenje " 10—
* Fran Rinaldo, Trbovlje " 25—
* Rudolf Guna " " 10—
* Herman Kuhar " " 5—
* Anton Pelko " " 3—
* Alojz Kauf " " 2—
* Andr. Volčanšek " " 2—

Od 1. I. do 9. XI. 1923 Din 13.279—
Prispevki, zaznamovani z zvezdico (*), so bili poslani pod utisom korespondence med trboveljskimi rudarji in s. I. Barago [„Naprej“ 176 in 177].

Dopisi.

TRBOVELJSKIM NAROČNIKOM „NAPREJA“ IN „LJUDSKEGA GLASU“.

Kot odgovorni kolporter sporočam vsem naročnikom: V najburnejših časih sem prevzel odgovornost za redno dodajanje časopisov. Pomagala mi je veliko pri tem delu moja družinska moč, katere pa sedaj ni več. Stvar mi sedaj odvzame preveč časa, ne toliko raznašanje, kolikor pobiranje naročnine. Ob plačilnih dneh — ki itak slabo plačanemu delavstvu nič dobrega ne nudijo — dobe gospodinje ves denar in ga še tisti dan raznosijo svojim dolžnikom, ki so jim dajali ves čas blago na kredit. Ta dan ni torej s kasiranjem nič. Če pridem drugi dan, pa denarja sploh ni. Zato prosim vse naročnike, naj se zglašajo pri meni v društveni pisarni na plačilne dneve ob sobotah in pa ob ponedeljkih od 13.—18. ure in mi plačajo naročnino. Na ta način bo edino mogoče zadovoljiti upravo listov in delavstvo ter tudi meni skrajšati tako sitna in nepotrebna pota.

V Trbovljah, dne 30. X. 1923. Franc Rinaldo.

Celje. „Sodrugí pozor!“ Tako je zapisano v „Socialistu“ štev. 11. Ko smo si notico prečitali, smo spoznali, da je nekako policajpatriotsko hujskanje, ki bi naj ostrašilo našega vrliga sodruga Fr. Naraksa, blagajnika naše organizacije SSJ in KDZ v Celju. Ta je odrekal pokorščino Korenovcem in jim ne mara več pobirati prispevke kakor jim jih je dozdej kot eden najagilnejših zaupnikov. Odbor Korenove organizacije je pod sankcijo Korenovo odredil s. Naraksa zasledovati, v svojem razglasu pa zahteva, da se vsak slučaj njemu javi, da ukrene potrebno. Radovedni smo, kaj mislijo Korenovci v svojem zapuščenem brlogu ukreniti. No bomo, videli, če bodo uvedli kaj kmalu inkvizicijo. Sodrug Naraks se naj teh groženj nič ne ustraši, ker nas je dovolj zaveznikov in bratov pravih proletarcev, da ga bomo osvobodili in preprečili zasledovanje.

Celje. „Nova doba“ je ugotovila, da so med celjskimi socialisti tri frakcije. To ugotovitev so ji servirali gg. obč. odborniki od JDS, radi tega, ker je bil občinski odbornik Štern iz oficijelne soc. stranke izključen in se je pridružil k mariborskim socialistom [separatistom]. Toda to se je zgodilo davno prej, nego se jim je pridružil Franc Koren. Ker ga pa ta vzlic klicu po zedinjenju vseh „proletarcev“ ne priznava, si je Štern sam poiskal pravico, da dobi zapisnik od vsakokratne seje obč. sveta. Iz take formalnosti so gg. demokrati skuhalí tri soc. frakcije. Samo na nekaj so pozabili: povedati, katera od teh 3 jim je najbližja? Za tako ugotovitev bi jim bili hvaležni. Nadalje se je poročevalec „N. D.“ spustil na sodruga Leskoška, češ, da je on kriv, da so dobili delavci meseca aprila 40% predujma, ko bi po pogodbi Zveze industrijev z dne 30. 8. ne smeli dobiti niti 15%. In ugotavlja, da so bili po Leskoškovem naziranju sami kapitalisti, ki so glasovali za odpravo 40% poviška in za uvedbo pogodbe Zveze industrijev. Resnici na ljubo ugotavljamo, da je med tistimi, ki so glasovali za predlog g. prof. Mravljaka in podžupana Žabkarja malo pravih kapitalistov, tako n. pr. od JDS 2—3 [dva sta že odšla] med SLS eden, vsi drugi so le kapitalistični eksponenti na eni in duševni revčki na drugi strani. Lesni trgovci spadajo v posebno kategorijo kapitalističnih avanturistov. Če bi se vsi ljudje opredelili po stanovih, v katere spadajo, bi ne sedel niti eden kapitalist kot odbornik v obč. svetu.

Velenje. [Občinski proračun za l. 1924.] Na seji 28. X. bi morali sklepati o proračunu. G. župan Zdravko Glažer si je pripravil proračun z nekaj svetovalci in odborniki, pa ga je dal popraviti še po nekem šoštanjskem učitelju. Ker pa je med obč. odborniki še nekaj takih, ki imajo toliko socialnega čuta, da niso mogli glasovati za davek na klavno živino in so zahtevali nekaj tudi za občinske

reževe, so župan in občinski odborniki sejo zapustili. Hoteli so imeti občinske doklade 65%, če bi pa še reževe nekaj dobili in če bi tajniku in redarju zvišali plače, bi doklade dosegle celih 160%. Pokrajinska uprava se s tako visokimi odstotki ne strinja, naši klerikalci z g. županom tudi ne. Slišali smo te bogaboječe ljudi reči, da bi si naj bili reževe prej nekaj prihranili, pa ne da so vse zapili. To so izjavili ljudje, ki ga sami radi pijejo! Pa taki so. Človek jim je slabši nego žival — klavno živino bi pustili obdavčiti, za reževe pa ne dovoli niti ficke. Človeka izkoriščajo, dokler je še mlad — seveda pri slabi plači in raztrgan mora okrog hoditi — ko bi ga bilo treba podpirati, pa naj berači! To je morala. Mi zavedni socialisti za tako nesocialno gospodarstvo v občini nočemo prevzeti odgovornost. Nimamo večine. Sicer je bilo na naši listi izvoljenih 14 mož, toda ko je župan župan postal, je nehal biti socialist in žnjim tudi nekaj obč. odbornikov. Imamo samo 6 politično in 1 strokovno organiziranega sodruga v občinskem odboru, zato odklanjamo vsako odgovornost za to, kar drugi delajo.

Iz Ljubljane. V zadnjih dneh se je v Ljubljani marsikdo razburjal radi usode vojaka Vizjaka, doma iz Trnovega v Ljubljani. Ta da je v Osijeku, kjer služi, našel tragično smrt in sicer v zelo čudnih okoliščinah. Na dopustu je baje zamudil 2 dni, zato ga je dal njegov poveljnik zapreti v ječo stare trdnjave, ki je že sto let niso uporabljali. Čez dva dni so ga našli mrtvega. Dva metra — nekateri pravijo več — dolga kača ga je pičila in začela požirati, ko je poveljnik to zvedel, se je ustrelil. Nam se zdi ta zgodba sicer po ljudski domišljiji pretirana, vendar nočemo tudi tistim listom ne pritrditi, ki jo pobijajo, češ, da je iz trte izvita, da se ni zgodila pri nas, temveč nekje na Ogerskem itd. Strašno čudni so ti izgovori, ko pa spravlja govorica zgodbo v zvezo z natančno označeno osebo. Zahtevamo od oblasti, naj povedo čisto jasno, kaj je na njej resničnega in kaj ne, že radi tega, da se ljudstvo ne bo razburjalo. Tistemu, kar pišejo „Jutranje novosti“ še celo ne verujemo, ker maha preveč po zraku. „J. n.“ trdijo, da je bil vojak neki Srb, uslužben v Petrovaradinu. Poveljnik, da se ni ustrelil, temveč, da je v preiskavi. Torej se je neka podobna militaristična surovost le zgodila! Pričakovali bi pa od „Jutranjih novosti“ kot vladnega organa, da še bolj jasno pove, kako in kaj. Za nas je militarizem, pa naj se je omenjeni slučaj zgodil ali ne, vseeno surova sila, ki bi bila zmožna napraviti tako afero vsak čas. Pa naši fanti bodo ob priliki naborov, bodisi v Ljubljani, bodisi na deželi, spet razgrajali, klicali na „auf biks“, pijančevali in vse mogoče neumnosti počenjali iz samega veselja nad potrjenjem telesne sposobnosti za duševno surov preostanek iz barbarskih časov, za militarizem!

Iz krógov konsumnih nastavljenecv smo prejeli: Na izrednem občnem zboru Konsumnega društva za Slovenijo so radi zvišanih cen vsem potrebščinam zvišali tudi deleže. Sedaj izterjavajo razliko med prejšnjim deležem in novim. To naj se zgodi takoj ali v obrokih. Na stvari ne spreminja ne eno ne drugo nič. Naloga konsumnih društev je namreč, da si naberejo čimveč članov, toda s povišanjem deležev v takem času dosežemo baš nasprotno. Kolikor pridobimo s povišanjem, toliko zgubimo pri članih; če bi to tudi res ne bilo, pa s povišanjem tudi ne dosežemo toliko, da bi se kaj poznalo, dokler si ne znamo pomagati s pametjo. V konsumsko gospodarstvo bi bilo treba uvesti sistem, red — tukaj gnije rana. Včasih zmanjka kakí prodajalni najpotrebnejšega blaga, pa ga ni dobiti dolgo, dolgo časa, po cela leta, niti na ponovne urgence. Zato pa pride tako blago, ki za dotični kraj ali pa za vse kraje bodisi ni nujno, bodisi je nepotrebno, bodisi celo škodljivo: alkoholne pijače n. pr. Člani, ki trpe pod takimi nerednostmi, seveda ne morejo biti kaj zelo voljni za

zadrugo žrtvovati. In nastavljenici nismo nič na boljšem, ker, če kako nepotrebno, vsiljivo blago ne gre v promet, če ni potrebnega blaga, pa se pozna stvar pri mesečnih obračunih in indirektno potem na — naših plačah.

(Ta dopis seveda ne bo nič popravil, ker je po izrednem občnem zboru že vse prepozno za proteste in predloge. Takrat bi bilo treba kaj povedati in če zaradi današnjega režima v zadrugah ni varno kaj preveč pripovedovati, pa je treba vsaj na to delati, da se režim spremeni. Proti povišanju deležev nismo, ker ne pomeni 300 Din tudi danes nič, če vlada red. Ampak ta „če“ je vmes. Člani so poklicani, da „če-je“ in nered odpravijo, za take odgovorne instance se morajo pobrigati, ki bodo za vse enako skrbele in ne bo mogel nihče skrbeti samo zase. Tudi prizadeti nameščenci so poklicani delati za red. Oni v prvi vrsti! Žalostno, da je le prav v malokaterem nekaj javne odločnosti, čeprav trpijo več ali manj vsi enako. Sicer pa so taki dopisi dobri — bodočnost bo to dokazala. Da bi jih le več bilo! Op. ur.)

Iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Tukajšnji lesni trgovec in velegruntar Löschnig ima več hiš, v katerih stanujejo njegovi delavci. Ti mu delajo poceni in če se mu zamerijo, pa jih vrže na cesto. Tako se je zgodilo njegovemu najemniku Mihaelu Sušku, kateremu so po 14 dnevni odpovedi brez vzroka zmetali pohištvo v neko kamro. To se je zgodilo pod pretvezo, da potrebujejo stanovanje za drugega, ki bo delal menda — zastoj. Obžalujemo take delavce, ki se dajo tako izkoriščati na račun drugih delavcev, in takšni „demokracični“ državi se moramo čuditi, ki nima zakonov, da bi podobne slučaje izkoriščanja radi nevednosti in bede onemogočali.

Nové knjige. V zadnjem času sta nam poslala v oceno Ig. Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani sledeče knjige: Al. Kraigher: Mlada ljubezen [roman]. — Vladimir Levstik: Gadje gnezdo [drugo izdanje], vezana 30 Din. — Dr. Francé Prešeren: Poezije [uredil L. Piatar, 5. natis], 20 Din. — Lev Nikolajevič Tolstoj: Hadži Murat [prevel Vladimir Levstik, roman], vezana 32 Din. — Slikovnice I: Otroci na prvem potovanju, 16 Din. — Slikovnica II: Decaraja: vija vaja, 20 Din. — Dr. Francé Weber: Analitična psihologija [prvi poskus sistematične geometrije duha 1. snopič] 48 Din. — Zvezna tiskarna v Ljubljani nam je pod naslovom „Splošna knjižnica“ poslala v oceno 5 zvezkov: Ivan Albrecht: Ranjena gruda, Rado Murnik: Na Bledu [poves]. Ivan Rozman: Testament [ljudska drama v 4. dejanjih], Cvetko Golar: Poletno klasje [izbrane pesmi] in Fr. Milčinski: Fridolin Zolna in njegova družina [veselomodre črtice I]. — Dalje nam je poslala: D. F. Andričević: Uzorci našega diskredita u Americi. — Društvo dr. Janez Ev. Krek v Ljubljani nam je poslalo I. zvezek Krekovih izbranih spisov: Mlada leta [1865—1892], katerim je cena 45 in 56 Din. — Dr. Karel Grossman v Ljutomeru je izdal v samozaložbi „Olanto“, peruansko dramo v 3 dejanjih, broširano po 8 Din, po pošti 50 para več. — Iseljenski komisariat v Zagrebu nam je poslal 5 zvezkov [v 4 knjigah] Iseljenskih propisov, katerih skupna cena je 70 Din. — Uredništvo „Meje“ v Zagrebu, lista za poljedelstvo, trgovino in industrijo nam je poslalo pod naslovom „Agrarna biblioteka“ 3 zvezke: A. Hribar: Kolonat ili težakina [kmetski odnosi u Primorju], Inž. Milan Grgič: Smernice naše privredne politike ter: Oskar-Ivon Bilić: Bolesti i mane vina. Vsak zvezek velja 10 Din. — Brž ko bo začel „Naprej“ zopet izhajati kot dnevnik, se bomo bavili s temi knjigami obširneje.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ.)
Odgovorni urednik I. Pirc.
Tiskarna bratov Rumpret v Krškem.

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

Aleksandrova c. 5.

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice. Obresti po dogovoru. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Delniški kapital K 10.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka.

Telefon štev. 367.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

Stereotipija

Litografija

Ivan Mastnak

trgovina z manufakturo in konfekcijo.
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 15.

Priporoča cenjenim odjemalcem svojo veliko zalogo češkega in angleškega blaga, debelo sukno za površnike, vsakovrstnega sukna za moške in ženske obleke, barhand, cefir, belo platno ter vse krojaške potrebščine.

Velika zaloga gotovih površnikov [Raglan, Schliefer, Stutzer], gumnih plaščev lepe moderne obleke za gospode in dečke po zelo nizkih cenah.